

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 995674/8

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד דור שוורץ)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אורן ברקן)

הנדון: משמורת משותפת – בהתאם להלכה ולאור המגמה המתחדשת

החלטה

בפנינו בקשת בא כוח הבעל למתן החלטה, ונראה כי לא הושגה הסכמה כוללת בין הצדדים, זאת חרף האמור בסיומה של החלטת בית הדין מיום כ"ח בתשרי תשע"ז (30.10.16) כדלהלן:

ובכן, לאור העובדה כי קיים בסיס נאות להצלחת המשא ומתן, בית הדין מקציב לצדדים עוד שבעה ימים לסיום ההתדברות ביניהם.

בית הדין, בהכירו את באי כוח שני הצדדים, סבור כי המשימה אפשרית בהחלט.

הצדדים ידווחו לבית הדין בתום התקופה.

במידה ולא תושג הסכמה, בית הדין יכריע בסוגיות שלא תושג בהם ההסכמה.

כאמור, התקבלה הודעת בא כוח הבעל כי לא הושגה ההסכמה המיוחלת, וחבל שכן.

לאור האמור, יאמר עתה בית הדין את דברו, ולו אמירה זמנית, במחלוקות שבין הצדדים הנוגעות לפן הרכושי, וחשוב מכך – להסדרי שהות נאותים בין שני ההורים לבנם.

ראשית, נזכיר את עיקרי המחלוקות שבין הצדדים תוך ציטוט טענותיהם מתוך החלטת בית הדין מיום כ"ח בתשרי תשע"ז (30.10.16):

טוען בא כוח האישה: אמנם בחוות הדעת של האקטואר נאמר כי על האישה להעביר לבעל כ־100,000 ש"ח, אך יש פה טעות, והוא אמור להעביר לה.

מגיב בא כוח הבעל: יש לבדוק זאת לעומק. נבדוק זאת יחדיו. על הפרק ענין כתובה, איזון משאבים, לבדוק אם לא נפלה טעות, הורות שוויונית והפחתת מזונות כמשמורת משותפת.

טוען בא כוח האישה: הילד קשור לאמו, אין להטריח את הילד לכמה מקומות, האב פוגש את הילד כמה פעמים בשבוע וכל סוף שבוע שני. על שאר הדברים נוכל להתפשר. באשר לאיזון, לאישה מגיעה יתרה מהבעל. אם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נסתדר, לא תהיה כתובה. כן רכוש משותף שמגיע לאישה. כן ממירים של חברת YES.

מגיב בא כוח הבעל: הילד לן אצל האב, הוא לן ארבעה לילות במשך שבועיים אצל אביו. על פי התסקיר, האב צריך לקבל עוד. הוא יכול להישאר אצל האב עד יום ראשון. הוא גם מבקש עוד לילה אחד ב[ש']. גובה המזונות כיום הם 1,800 ש"ח לחודש. כיום המעון אף ירד בסכמו. נבקש משמורת משותפת ואף הקטנת מזונות. האב נוסע הרבה ושכר דירה ב[ש'] ואלו הוצאות עבורו.

מגיב בא כוח האם: לא הכול בסדר כפי שנראה. הבן בגיל שלוש. אף אם לא ניגע במזונות, לא נסכים למשמורת משותפת. אנו חוששים שהילד יטורטר יותר ושהמזונות יפחתו.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים ההדדיות כאמור בהחלטה שם.

ובכן, לאחר העיון מוחלט כדלהלן:

א. האקטואר שמונה על ידי בית הדין יבחן את עמדת שני הצדדים באשר לטענה כי נפלה טעות בחוות דעתו. הצדדים ימציאו לו עמדתם בתוך עשרה ימים מהיום ומבוקש כי ימציא לבית הדין חוות דעת מעודכנת בתום ארבעה עשר יום מקבלת עמדתם.

ב. לאחר העיון והפעלת שיקול הדעת, כולל עיון בחומר שבתיק והתרשמות משני ההורים, בית הדין סבור כי בנסיבות שלפנינו יש להורות על משמורת משותפת של שני ההורים על הבן.

ונבאר הוראה זו:

בעת האחרונה הולכת ורווחת התפישה כי קיימת מעלה גדולה בקביעת משמורת משותפת, אשר מטילה אחריות הורית על שני ההורים גם יחד.

ואמנם, בדרך כלל מקובל להציב תנאי סף לקביעה זו, ראו לדוגמה מתוך החלטתו של השופט אסף זגורי מבית המשפט לענייני משפחה בטבריה (תמ"ש 10-04-12148 ס' ג' נגד ע' ג'), שכתב כמה כללים מרכזיים למשמורת משותפת (סעיף 57):

בפסקי הדין לעיל נקבע ונחזר ונקבע כי על פי הספרות המקצועית, המחקרים וחוות דעתם של המומחים אלה הם התנאים המרכזיים למשמורת משותפת (אשר אינם מהווים רשימה סגורה):

- א. מסוגלות הורית טובה דומה או שווה של שני ההורים.
- ב. רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם.
- ג. רצון הילד.
- ד. מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילדים.
- ה. קיומו של קשר טוב ותקין בין שני ההורים לבין כל אחד מהילדים.
- ו. מגורי ההורים בסמיכות זה לזו, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבתים מרכזיים בחייהם.

ברם, כמדומני שלמעשה הדבר לא נצרך בכל מקרה, ואבאר הדברים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מהותה של ה"משמורת"

התפיסה הוותיקה גרסה כי ענין המשמורת הוא בעל משקל רב, ולכן התחבטה רבות בשאלת ההורה המשמורן. ברם, בהתאם לתפיסה המתחדשת, מעמד המשמורת הוא סמלי בעיקר. תפישה זו אפשר למצוא בעקרונות ועדת שניט וכן ראה מאמרו של ד"ר יואב מזא"ה – "אכיפה של הסדרי ראייה". (ד"ר מזא"ה הוא מרצה לדיני משפחה, הקריה האקדמית אונו, ועמית במכון ון-ליר בירושלים. מאמר זה חולק לדיינים ושופטים, במסגרת ימי השתלמות משותפים, במסגרת הרצאתו של ד"ר מזא"ה בנושא "הפונקציה של המשמורת בדין הישראלי - מושג יסוד או מונח חלול". מאמר זה מבוסס על הרצאה אחרת שנתן ד"ר מזא"ה בכנס "הסדרי הורות בהליכי גירושין, בעקבות דו"ח ביניים של ועדת שניט", כנס שנערך במכללת נתניה בתאריך 25.11.08).

להלן יובא ציטוט מתוך מאמרו זה באשר לתפיסת עולמו בענין משמורת הילדים:

עם זאת, קביעת המשמורת היא קביעה של סטטוס אשר אינה נושאת עמה תוכן רב. עיקר מעמד ההורים נובע מאפוטרופסותם, ולא משאלת המשמורת. למעשה, חובות וזכויות ההורים בנוגד לילדיהם נקבעו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, אשר מפרט בהרחבה את חובות וזכויות ההורים (סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית). חוק זה קובע במפורש כי שני ההורים הם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם, דבר שאינו מושפע משאלת המשמורת (סעיף 14 לחוק הכשרות המשפטית).

ההורה המשמורן אמנם זכאי להטבות סוציאליות שונות בגין היותו הורה משמורן (כדוגמת הנחה בארנונה, קצבה מהביטוח לאומי וכדומה), אך מבחינת חלוקת האחריות ההורית בין שני ההורים, העובדה שהורה אחד הוא משמורן וההורה השני אינו משמורן, אינה נושאת עמה השלכות משפטיות, בדמות סמכויות יתר של ההורה המשמורן בנוגע לטיפול בילד. לפיכך אין למעשה משמעות מהותית לעובדה כי הורה אחד הוא משמורן וההורה השני אינו משמורן.

דברים ברוח דומה קבעה אף ועדת שניט בדו"ח הביניים שלה, שם נקבע כי יש לדאוג כי שני ההורים ימלאו את אחריותם ההורית, בלי קשר לשאלת המשמורת. למעשה הועדה ביטלה את מושג המשמורת כליל.

אף אם נקבל את עיקר דבריו (דבר שאינו מוכרע אצלי עדיין באופן מוחלט, ויש עוד לבדוק עיקרון זה והנחה זו ברכות השנים ולגבש עמדה מוחלטת יותר), מכל מקום, בנקודה אחת הנני חלוק על האמור בדבריו.

אף אם נצא מנקודת הנחה כי המשמורת היא בעיקר מושג "חלול", עדיין אין מכך כדי להסיק כי יש לבטל מושג זה ולדבר רק על החזקת והמצאות הילדים, אלא אדרבא, יש למנף סטטוס זה של "משמורת" לצרכים מעשיים חיוביים. יש לאתגר את ההורים (אלו השואפים לקבל משמורת) להוכיח את היכולות שלהם באשר לטיפולם בילדים ובאשר לנרמול הקשר הבסיסי עם הצד השני בענייני הילדים, כדי שיזכו לקבלת משמורת משותפת. תואר זה של "הורה משמורן" חשוב אף בצד הסמלי שלו. גם ההורים וגם הילדים (ובנידון הנן – הילד) צריכים להרגיש שוויון בקשר ההורי ובנטל ההורי, ללא קבלת מסר או תחושה שהורה זה שווה יותר או פחות.

לענ"ד אם נקבל עיקרון הנחה זו, סוגיית המשמורת היא בעיקר סמלית, כאשר ענין החזקת הילדים בפועל (מקום הימצאותו הפיזית של הילד) נמדד בהתאם לטובת הילד ובהתאם לכללי ההלכה בענין זה, הנמדדים בעיקר לפי טובת הילד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

משמורת ילדים על פי דעת תורה

נציין כי בהלכה אין מושג של "משמורת" אלא רק החזקת הילדים בפועל, ענין שנקבע בכללים מסודרים, אשר מהותם היא טובתם של הילדים. ונבאר ביתר פירוט.

טובת ההורים או טובת הילד?

כידוע, הדיון ההלכתי בדבר החזקת ילדים אינו נסוב סביב זכות האב או זכות האם, אלא סביב טובת הילדים.

כך כתב המהרשד"ם (שו"ת חלק אבן העזר, סימן קכג):

כללא דמילתא, כי כל זכות שאמרו 'הבת אצל האם לעולם', בזכותה דברו ולא בזכות האם, וכן בבן עד שש, בזכות הבן דברו ולא בזכות האם, דבן עד שש בצוותא דאימיה ניחא ליה. אם כן, כל שיראה לאב או לאפוטרופוס שהוא חוב לבן או לבת, הרשות בידם, שיכולם לומר לאם 'מה שאמרו שהבת אצלך לא אמרו אלא בזכות הבת, והנה אנו רואים שחוב הוא לה שתעמוד אצלך'.

הרי שהסיק באופן ברור כי מה שעומד לנגד עינינו היא טובת הילד, ולא טובת הוריו של הילד. ועוד הוסיף שם המהרשד"ם:

אלא על כורחך יש לך לומר שחכמים דברו על הסתם. אמנם אם יראה בעין שתקנת הבת אינה להניחה אצל אמה, ודאי ואין ספק שיש כח לבית הדין לראות על תקנתה.

וכן כתב המבי"ט (שו"ת חלק ב סימן סב):

למדנו מכאן שתגדל הבת אצל אמה שתלמד לה אומנות נשים וצניעות דרך נשים, ואם כן אפילו נתרצית האם לתתן לאב – חייב להחזירן כשתרצה היא להחזירן לביתה, כי מה שאמרו הבת אצל אמה, לא בשביל קירוב ואהבת האם לבת יותר מן האב נגעו בה, אלא לתיקון הבת שתלמוד דרך נשים עם אמה כדאמרן, ואם כן מה לי שנתרצית לתתה לו אז וחזרה ונתרצית לקחתה אצלה, או שהיתה אצלה מקודם.

לדבריו, משמורת הילדים אינה נקבעת על פי הקשר שבין הילד להורה, אלא טובת הילד גרידא היא המנחה בקבלת ההחלטה (ועיין שורת הדין כרך ט עמודים צד-קג, מאמרו של הגר"י גולדברג שליט"א, שדין זה של בת אצל אמה הוא רק תקנה ולא מעיקר הדין, ואחת ההשלכות מקביעה זו, שאחר הגירושין האב זכאי להחליט בדבר חינוכה של הבת ולא האם, אף שהבת בפועל אצל אמה. עיין שם ראיותיו בהרחבה).

כן מצוין להלכה גם בפסקי דין רבניים (חלק א עמוד 66), שם הדגישו:

החזקת הילדים איננה שאלה של זכות האב או זכות האם כי אם טובת הילדים והיא הקובעת, ולכן אם בית הדין רואה שטובת הבן הוא שיהיה אצל האם גם לאחר גיל שש, משאירים אותו ברשות האם והאב חייב במזונותיו.

ועוד ראיתי בפד"ר אחר (חלק א עמודים 177-176), שם עסקו בענין אב, בעל המשמורת על הילד, המעוניין לצאת לחו"ל לתקופה מוגבלת והאם מסרבת לכך בטענה שזה מרחיק ממנה את הילד למשך אותה תקופה, והזכירו בין השאר את טובת הילד מול טובת ההורה, וכך כתבו:

ועוד, בשעה שעומדת לפנינו השאלה מה להעדיף, את זכויות האם או טובת הילד, ודאי שטובת הילד קודמת. ובעובדה שלפנינו יש מקום לחשוב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שהעברת הילד מטיפול האב לטיפול האם ואחר כך שוב לטיפול האב, ישפיע לרעה על יציבותו הנפשית של הילד, דבר זה משמש אפוא נימוק נוסף לא להוציא את הילד מידי האב למשך חדשי העדרו מן הארץ.

וכך ביאורו את הדברים בפד"ר (חלק א עמוד 157):

והסבר הדברים הוא, כי ההלכות בדבר החזקת ילדים אינן הלכות בטובת ההורים, אלא הלכות בטובת הילדים, אין הבן או הבת חפץ לזכויות אב או אם. אין כאן זכויות לאב או לאם, רק חובות עליהם ישנן כאן, שמחויבים הם לגדל ולחנך את ילדיהם. ובכך בית הדין לקבוע בדבר מקומו של הילד, בדבר המגע בינו ובין הוריו, רק שיקול אחד נגד עיניו והוא, טובתו של הילד אצל מי תהיה ובאיזו אופן תהיה וכו'.

ועיין גם בפד"ר (חלק ג עמוד 358) שם כתבו כך:

אולם לפי האמת אין כאן כלל מקום לטענת אונס על הסכמתה [...] דכל הנדון הוא רק מה שהוא לטובת הבת. ואם בנדון דידן טובת הבת היא שתהיה זמן של ששת החדשים הנזכרים לעיל אצל האב, כפי שקבע בית הדין בפסק הדין המעורער – לא צריכים כלל להסכמת האם, ויכול בית הדין הדן בדבר לקבוע כך אף נגד הסכמתה. ולהפך: אם טובת הבת הייתה דורשת שתהא אצל האם אף בששת החדשים האלה – לא היה משנה הדבר אף אם היתה מודה שנתנה הסכמתה מרצון שתהא אצל האב, אם אחר כך מסכימה לקבלה לרשותה, שכל דין מקום החזקת הילדים איננה שאלה של זכות האם או זכות האב אלא טובת הילד קובעת.

וראה עוד בספר פסקים וכתבים לגרי"א הרצוג זצ"ל (שו"ת אבן העזר עמוד תקכב) שכתב כך: "צדק הטוען מצד הבעל שלא מצינו בפוסקים שבעניינים הללו מתחשבים ברחמנות על ההורים [...]"

ועיין עוד בפד"ר (חלק יא עמוד 368) שם סיכמו את הדברים, וכתבו בין השאר:

כעת נחזי אנן אם יש ממש בנימוקים אלו של המערער. כלל גדול הוא בהלכה היהודית מדור דור, ויסוד מוסד הוא בבתי הדין בארץ ישראל כי כל שיקול והחלטה בנוגע לקביעת מקום החזקת הילדים חייב להתבסס על מה שהוא טוב יותר לילדים, כמו שהביא הרמ"א באבן העזר (סימן פב סעיף ז) בשם מהר"ם פאדוואה: דווקא שנראה לבית הדין שטוב לבת להיות עם אמה. אבל אם נראה להם שטוב לה יותר לישוב עם בית אביה, אין האם יכולה לכופף שתהיה עמה.

ועוד הוסיפו:

כל זה מתבסס על שו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן שכתב (בסוף סימן לח): ולעולם צריך לדקדק בכלל הדברים אלו אחר מה שיראה בעיני בית הדין בכל מקום ומקום שיש בו יותר תיקון ליתומים, שבית דין אביהם של יתומים לחזור אחר תקונן.

ועוד:

וכן הוא דעת הרא"ש בתשובות (כלל פב סימן ג) כשיטת הרמב"ן. והוא כלל גדול בהלכה ובפוסקים שונים כגון הרדב"ן (בחלק א סימן קנו) שכתב: כללא דמלתא: הכול תלוי בראות בית הדין באיזה מקום יש תקנה לילד יותר, וכמו שהביא דבריו בפתחי תשובה (באבן העזר סימן פב ס"ק ז) וכו'.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכן הוסיפו:

וכלל גדול זה כבר קבע המהר"ם פאדוואה כנ"ל, וכן כתב בשו"ת משפטי שמואל (סימן ז) בה סומך על דברי המיוחסות להרמב"ן, שיש כוח ביד בית דין להוציא ולתת היתום למי שימצאו שזה לטובת הילד, וזהו מה שאמרו מה כח בית דין יפה וכו'.

וסיכמו ביחס לנידון שלפניהם:

ברור אפוא שגם בית הדין האזורי בת"א כל שיקוליו והחלטותיו בקביעת מקום החזקה של הילדים מבוססים על מה שנראה בעיניהם שזהו טובתם של הילדים, ללא כל שיקול אחר, באשר זוהי ההלכה של תורת ישראל, וכן נהגו בתי הדין ומורי הוראה בכל דור ודור, לשקוד על תקנת הילדים וטובתם בלבד, וזהו שעומד תמיד לנגד עיני בתי הדין בישראל.

הרי שעל פי דעת תורה, כל הדיון בשאלת החזקת הילדים אינו סביב הטובות של ההורה המשמורן וכד', אלא רק סביב טובת הילד עצמו.

בית הדין קובע מהי טובת הילד

בענין השאלה מהי אכן טובת הילד, אין כללים קבועים, ומתפקידו של בית הדין להכריע בשאלה זו על פי הנתונים העומדים לפניו - בכל מקרה לגופו.

עיקרון זה של טובת הילד ותפקיד ביה"ד בקביעת טובתו זו, מובא מפורשות גם ברמ"א על השולחן ערוך (אבן העזר סימן פב סעיף ז בשם המהר"ם פדוואה סימן צג, בקשר לדין דין בת אצל האם): "ודוקא שנראה לבית הדין שטוב לבת להיות עם אמה, אבל אם נראה להם שטוב לה יותר לישב עם בית אביה, אין האם יכולה לכוף שתהיה עמה."

כן מובא מפורשות גם בפתחי תשובה (שם ס"ק ז) בשם הרדב"ז, שהכלל בזה הוא שהכול תלוי בראות בית דין באיזה מקום טוב יותר לילד.

ענין טובת הילד מובא גם ברמב"ן (תשובות המיוחסות, סימן לח), שכתב בנידון מקומם של הילדים (בן ובת אצל מי): "לעולם צריך לדקדק בדברים אלו אחר מה שיראה בעיני בית דין בכל מקום ומקום שיש בו יותר תיקון וכו' לחזור אחר תיקונן."

ביאור בדברי הרמב"ן הנ"ל מובא גם בתשובות דרכי נועם (שאלה כו), וכך כתב:

כי חכמי התלמוד אמרו על הסתם, דסתם דמילתא הבת אצל האם, והבן גם כן בקטנותו, ואחר כך עם האב וכו' שכל זה תיקון הולד על הסתם, אבל אם ראו בית הדין שאין בזה תיקון אלא אדרבא קלקול, מחזירין אחר תקנתן כפי ראות עיני הדיינים. וכל הפוסקים הסכימו לזה שהכול תלוי כפי ראות עיני בית הדין מה שהוא תיקון לולד.

הרי שאין כלל קבוע בדבר מקום הילדים, אלא ישנו רק כלל קבוע (זה המובא בגמרא ובשו"ע) התקף רק בהעדר הכרעה אחרת על ידי בית הדין.

עולה מכל האמור שזהו אכן תפקידו של בית הדין לקבוע מה היא טובת הילד בענין משמורתו וחזקתו. בדרך כלל בית הדין מתייחס בהחלטתו אף על דוחות גופים מקצועיים הבוחנים את טובת הילד, אך נדגיש כי גופים אלו משמשים רק כלי-עזר לבית הדין בקבלת החלטותיו, ואינם "המילה האחרונה" בקביעת טובת הילד או באשר להסדרי השהות וקביעת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המשמורת. אף בתיק זה, בית הדין כבר אמר את דברו בעבר כאשר לקביעת הסדרי השהות בין ההורים לבן, בהתאם לטובתו של הבן, שנשקלה על פי הנתונים שבפני בית הדין.

מסקנת הדברים בתפיסה ההלכתית

נמצאנו למדים מכל האמור כי עיקר העניין בהלכה הוא מקום הימצאותם של הילדים, המקום הפיזי, האם יש להעדיף שיימצאו אצל האב או אצל האם, והחילוק בין בנים ובנות, הכול בהתאם לטובת הילד ושיקול דעת של בית הדין. ברם, סוגיית ההגדרה של "משמורת" אינה בכלל זה, כל עוד וזו הגדרה רשמית המכילה בתוכה אפשרות לקבלת זכויות וכד' לטובת ההורה המשמורן, אך אינה מעניקה שום משמעות לטובתו של הילד עצמו מעבר למקום הימצאותו הפיזית.

מן הכלל את הפרט – ביחס לנידון שלפנינו

לאור התפיסה ההלכתית שהוצגה לעיל ולאור התפיסה המחודשת במושג המשמורת, לפיה אין במבחן המציאות משמעות למושג זה, כמתואר לעיל מאת ד"ר יואב מזא"ה (תפיסה שכאמור, עדיין צריכה עיון ובחינה מדוקדקת), קל להבין כי יהיה ניתן להחילה אף ללא תנאי הסף המקובלים המצוינים לעיל, כגון קשר עניני בין ההורים באשר לצרכי הילדים, שהרי ממילא אין כל משמעות מהותית להגדרה זו, ואדרבא, קביעת משמורת משותפת תאלץ את שני ההורים לקיום קשר בסיסי סביר בשאלת צרכי הילד, ביודעם כי אילולא זה, הגדרתם כהורה משמורן מוטלת בספק. ההכרה של שני ההורים וכן של הבן שקיים שוויון סמלי בין ההורים, עשויה רק להיטיב עם משפחה זו.

כך שנסכם ונאמר כי בניגוד למקובל, לא הקשר הבסיסי הסביר בין ההורים בענייני הילדים הוא המוביל לקביעת המשמורת, אלא קביעת המשמורת תוכרע על פי טובת הילדים, וקביעה זו עשויה להוביל לקשר בסיסי זה.

לאור האמור, בית הדין קובע כי משמורת הבן המשותף תהיה משותפת לשני ההורים.

החלטה זו נשענת ונסמכת אף על האמור בתסקיר שירותי הרווחה [...] מיום 18.8.15, בו משבחת עו"ס הרווחה את שני ההורים על תפקודם הטוב כהורים מטיבים לילד. עוד נציין כי בתסקיר הנ"ל כתבה עו"ס הרווחה כי הקשר של הבן עם אביו משמעותי ביותר, מקדם ומיטיב, והוסיפה: "אין ספק בכך שהמצב הרצוי הוא נוכחות מלאה של שני ההורים עבור בנם", ובית הדין סבור כי הגדרת המשמורת כמשותפת תחזק את נוכחות שני ההורים עבור בנם.

כמו כן, נשענת החלטה זו למשמורת משותפת על התרשמות בית הדין לטובה משני ההורים, כבעלי מוטיבציה גבוהה לפעול לטובת הילד, ואף הגדיל האב ועשה מעשה – חרף מגוריו הקבועים ב[נ'] (מקום מגורי הצדדים המשותפים), שכן דירה במלון [ש'] שבסמיכות לישוב [...], כדי לשהות עם הבן אף באמצע השבוע, ובית הדין כבר שיבח פעולה זו בעבר במסגרת החלטתו מיום ה' באדר ב' תשע"ו (15.3.16) באמרו:

נציין כי בנסיבות תיק זה, האם התרחקה עם הבן מאזור מגוריהם ב[נ'] לישוב [...], ואין סיבה כי טובת הילד והסדרי הראיה שלו עם אביו ייפגעו בשל כך. בית הדין אף מוצא מקום לשבח את האב המוכן להשקיע מכספו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומזמנו בשכירות דירה באזור מגורי האם, כדי לחזק את הקשר שלו עם הקטין, ורואה בכך רק ברכה לבן.

החלטה זו באשר למשמורת המשותפת היא זמנית בשלב זה, ותיבחן בהמשך כמקובל בהתאם להתפתחויות הרלוונטיות שבתיק.

ג. למרות האמור בקביעת משמורת משותפת, בשלב זה בית הדין לא ישנה את גובה המזונות שנפסקו.

ד. הצדדים יתגרשו כפי שנקבע בהחלטה מיום כ"ח בתשרי תשע"ז (30.10.16), והגט יסודר במועדו ביום ח' בכסלו תשע"ז (8.12.16).

ה. כאמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ח בתשרי תשע"ז (30.10.16), שני הצדדים קבלו בקניין פסיקת הכתובה על פי שיקול דעת בית הדין, ככל שתימצא חבות. לאור הנ"ל, ייקבע דיון בכתובה לאחר הגירושין, וככל שתוגש בקשה מתאימה מאת הצד המעוניין לאחר סידור הגט.

ו. על הפרק נותרה בקשת האב כי האם תסיע יותר את הילד במסגרת הסדרי הראיה וכן הרחבת הסדרי הראיה, דהיינו שהבן יישאר אצל האב עד יום ראשון וכן שישהה האב עוד לילה אחד ב[ש'] עם הבן. האם תובעת השבת רכוש (כולל ממירים). באשר לסוגיות אלו, שני הצדדים יביעו עמדתם ומשאלתם באופן ממוקד וספציפי – על גבי שני עמודים בלבד, בתוך ארבעה עשר יום, ובית הדין ישקול עמדתו, ככל שיוכל ללא קיום דיון נוסף.

ככלל, עמדת בית הדין העקרונית היא שאין לתת למרחק הגיאוגרפי לחבל בהסדרי ראיה תקינים ומקובלים בין הורים לילדיהם, וכל שכן שלא האב הוא זה שגרם בפועל לריחוק הפיזי בינו לבין הבן. לא מתקבל על הדעת כי הבן הוא זה שישלם את המחיר בגין הריחוק הפיזי והגיאוגרפי שנוצר בין ההורים.

ז. בית הדין עוד לא אמר נואש מסיום המחלוקת בהידברות מכובדת בין הצדדים, ואם תושג הסכמה, בית הדין יברך על כך. אם ההסכמות שיושגו לא יעלו בקנה אחד עם האמור לעיל, בית הדין ישקול לבטל החלטותיו ולהכפיפם להסכמות שיושגו.

ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ב במרחשוון התשע"ז (23.11.2016).

הרב יצחק אושינסקי — אב"ד